

CIVO publ. no. 1175

ONDERZOEK VOEDINGSTOESTAND OUDERE JEUGD

Huidplooiemeting ter bepaling van het percentage lichaamsvet.

Zoals de dagbladen al hebben gemeld is in oktober van dit jaar het Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek TNO (CIVO-TNO) met het onderzoek naar de voedingstoestand van 15/16-jarige Nederlandse scholieren. Wij wilden daar graag wat meer van weten en vroegen Prof. Dr. R. Luyken, onder wiens leiding het onderzoek wordt uitgevoerd, nadere toelichtingen.

Waarom wordt het onderzoek door het CIVO uitgevoerd?

'In de eerste plaats zijn er maar enkele instellingen in Nederland die dit soort onderzoeken kunnen uitvoeren en bovendien sluit dit onderzoek goed aan bij onderzoek dat reeds sedert 1959 door het CIVO regelmatig bij 8-jarige schoolkinderen wordt uitgevoerd, veelal in overleg met de Voedingsraad, de adviserende instantie van de regering voor voedingszaken.

Eigenlijk is het CIVO al in 1953 begonnen met het doen van onderzoek over de voedingstoestand van verschillende groepen van de Nederlandse bevolking. Zo'n geregeld uitgevoerd onderzoek noemt men tegenwoordig een 'surveillance' van de voe-

dingstoestand en in Nederland zijn wij daar in West Europa vrijwel uniek mee; ons werk wordt vaak in het buitenland als voorbeeld gesteld'.

Wat is eigenlijk de bedoeling van het onderzoek?

'De bedoeling van het onderzoek voedingstoestand oudere jeugd is na te gaan, of de thans bestaande voedingsgewoonten een invloed hebben op hun lichamelijke gezondheid. Hiertoe zijn 1200 15/16-jarige leerlingen van Nederlandse onderwijsinstellingen op statistisch verantwoorde wijze uitgekozen. Bij hen zal een kort medisch onderzoek worden uitgevoerd. Daarbij zullen ook diverse lichaamsmaten worden genomen en zal bloed worden onderzocht op bloedarmoede, cholesterolniveau en mogelijke vitamine-tekorten. Tenslotte zal aandacht worden geschonken aan algemene hygiëne en rookgewoonten. Hoewel we daar niet diep op ingaan, zullen wel enkele gegevens over de sociale achtergrond worden verzameld: tot welk milieu moet het onderzochte kind worden gerekend, hoe groot is de gezinssamenstelling, werken de ouders beiden buitenshuis of alleen de vader (of moeder)'.
 Is de Nederlandse jeugd, wat zijn lichamelijke konditie betreft in vergelijking met het buitenland achterop aan het raken?

Is de Nederlandse jeugd, wat zijn lichamelijke konditie betreft in vergelijking met het buitenland achterop aan het raken?

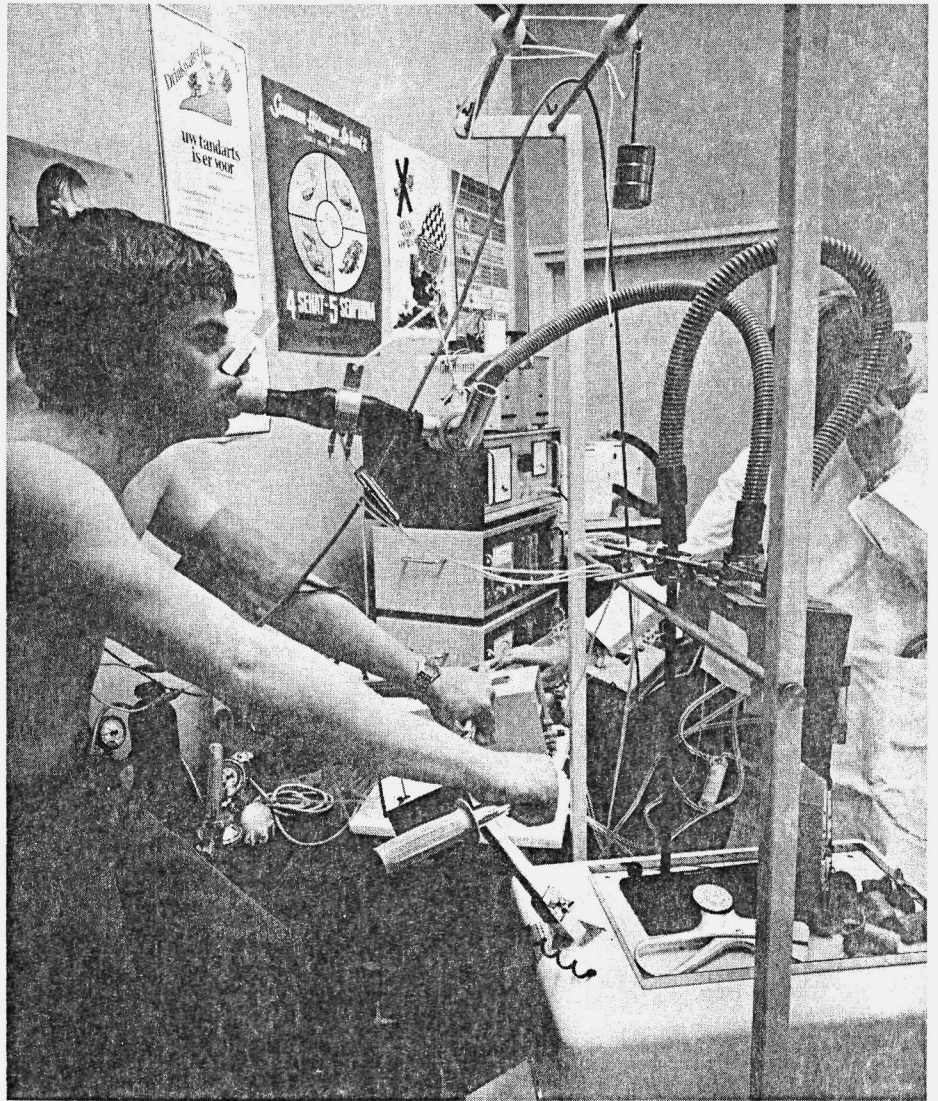
'Neen! Wat wij in de afgelopen tien jaar duidelijk hebben kunnen constateren is dat bij kleine groepen Nederlandse adolescenten de voedingstoestand en dus de lichamelijke gezondheid duidelijk gunstiger is dan die van Amerikaanse leeftijdsgenoten. Deze vergelijking werd door eigen onderzoek in de Verenigde Staten en aan de hand van Amerikaanse publicaties verkregen. Nog is de lichamelijke toestand van onze jeugd gunstiger dan in Noord Amerika. We zijn echter wel beducht voor de mogelijkheid, dat wij die ongunstige situatie van de Amerikanen gaan benaderen en daarom houden wij een vinger aan de pols om eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk te kunnen signaleren'.

Waarom maakt men zich zorgen over de voedingsgewoonten van de oudere jeugd?

'Docenten, sportleiders, schoolartsen en militaire artsen hebben de indruk dat artikelen uit automaten, snackbars en cafetaria's in vele gevallen de plaats gaan innemen van de huiselijke boterham of warme maaltijd. Bo-

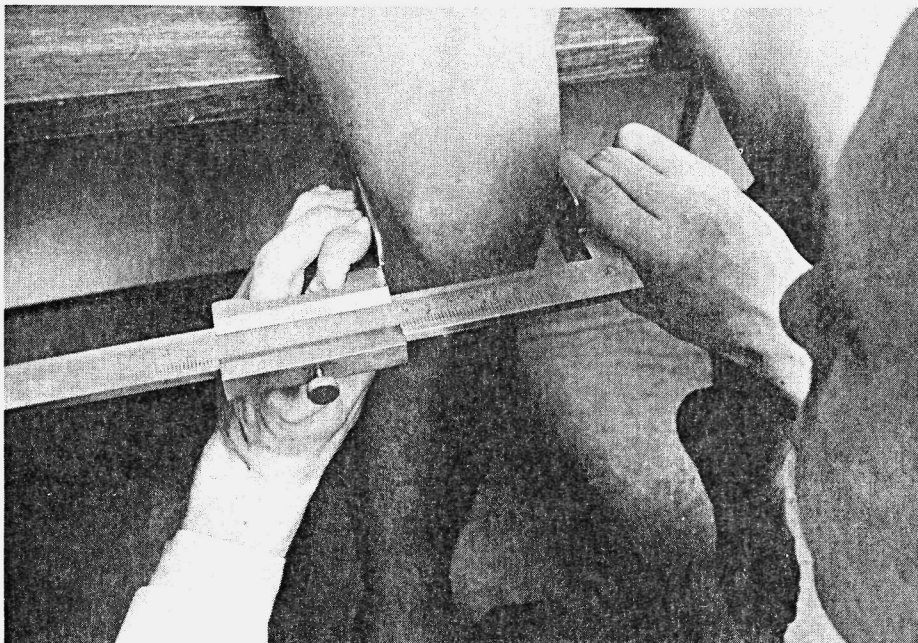
vendien hebben zij het idee, dat het alcoholgebruik op steeds jeugdiger leeftijd begint en sterk toeneemt. Zekerheid over dit alles ontbreekt. De eetwaar, aangeboden in patatkramen, snackbars, cafetaria's en automaten wordt vaak wel aangemerkt als slecht, maar dat is nog maar de vraag. Het is beslist niet waar dat de voedingswaarde te gering is, eerder het tegendeel. Over het algemeen wordt er bij bakken en braden nogal wat vet verwerkt en dat nu vinden wij in deze tijd van overdadige voeding niet al te best. Ook is het mogelijk dat het vitaminegehalte van artikelen in automaten door het warmhouden achteruitgaat. De kwaliteit van dit voedsel is mede afhankelijk van het feit, of er voldoende eiwitten in zijn verwerkt. Zou het werkelijk zo zijn als men veronderstelt, dan moet een mogelijke ongunstige invloed van die onjuiste voedingsgewoonten zich weerspiegelen in de voedingstoestand. Het is de bedoeling hierover concrete gegevens op tafel te brengen. Het is wel jammer dat door het ontbreken van de nodige fondsen het onderzoek niet kon worden uitgebreid met een onderzoek naar het dagelijkse totale voedselpakket. Wij onderzoeken nu de lichamelijke toestand van de oudere jeugd zonder meer. Eigenlijk behoort er een voedingsenquête bij, waarbij aan de betrokken persoon wordt gevraagd, wat hij doorgaans per dag eet, hoeveel brood, hoeveel aardappelen, hoeveel vlees en melk en hoeveel automaatartikelen en snoep enz. In combinatie met ons onderzoek kun je dan nog meer aan de weet komen'.

De resultaten van het onderzoek zullen in de eerste plaats door de Voedingsraad wor-

Bepaling fysische conditie in relatie tot de voedingstoestand.

Meting van de kniebreedte ter bepaling van het skeletgewicht.

den gerapporteerd aan de verantwoordelijke ministers. Het is te verwachten dat de uitkomsten mede zullen kunnen bijdragen tot de basis van het beleid in de gezondheidssector. Als straks zou blijken dat uw uitkomsten min of meer bevestigen wat momenteel alleen nog maar veronderstellingen zijn, ziet u dan een taak voor het CIVO om de artikelen uit cafetaria's en automaten enz. door adviezen en aanwijzingen te verbeteren?

'Die aanwijzingen kunnen wij dan zeker geven. Dat is nu juist zo gunstig bij het CIVO, binnen eigen muren hebben wij dan weer andere afdelingen die daaraan kunnen gaan werken. We beschikken over proefkeukens en kunnen alle mogelijke analyses uitvoeren. Daarmee kun je aan een betere samenstelling van het produkt werken. Ook werken wij nauw samen met het Voorlichtingsbureau voor de Voeding. Dus ook van daaruit weet men straks in welke richting men zijn adviezen moet opbouwen'.